

Handläggare
Joel Edding
Telefon 08-508 27 322Till
Stadsbyggnadsnämnden

Planeringsstrategi för Stockholms stad

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till Planeringsstrategi för Stockholm och översänder den till kommunfullmäktige för antagande.
2. Stadsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige upphäver Karolinska – Norra Station, Fördjupning av två översiktsplaner – stockholmsdelen, antagen av kommunfullmäktige 29 september 2008.

Amanda Horwitz
StadsbyggnadsdirektörMonika Joelsson Vestlund
AvdelningschefCarolina Fintling Rue
Enhetschef

Sammanfattning

Enligt plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. Den beskriver ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.

Översiktsplanens inriktning är aktuell och ger bra vägledning för efterföljande planering.

Trots det är bedömningen att arbetet med en ny översiktsplan bör starta relativt snart då ett antal planeringsförutsättningar har förändrats och det är ett omfattande arbete att ta fram en ny översiktsplan.

Fördjupningen *Översiktsplan för Nationalstadsparken* fungerar fortsatt bra som vägledning för såväl detaljplan som bygglov och är därmed aktuell. *Karolinska-Norra Station, Fördjupning av två översiktsplaner – Stockholmsdelen* har spelat ut sin roll då översiktsplanen, detaljplaner, program eller andra dokument vägleder på ett bättre och mer aktuellt sätt. Fördjupningen kan inte längre anses vara aktuell.

Tre bilagor har tagits fram som underlag till planeringsstrategin. Tillsammans med en bred dialog med övriga förvaltningar och bolag ligger de till grund för de slutsatser som förs fram i planeringsstrategin. Elva teman har identifierats där planeringsförutsättningarna ändrats mest eller där frågornas dignitet vuxit sedan översiktsplanen antogs. Inom dessa teman beskrivs förändringarna och dess betydelse för översiktsplanens aktualitet samt vilka ytterligare insatser som behöver göras inom översiktsplaneringen.

Utlåtande

Bakgrund

Översiktsplan för Stockholm antogs av kommunfullmäktige i februari 2018 och vann laga kraft den 23 mars 2018.

Enligt plan- och bygglagen 3 kap. 23 § ska kommunfullmäktige anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige ta ställning till:

- ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet
- kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen

Planeringsstrategin ersätter aktualitetsprövningen av översiktsplanen. Beslutet om planeringsstrategin ändrar *inte* själva översiktsplanen utan pekar ut behov av fortsatt arbete med översiktsplaneringen.

Process

Framtagandet av planeringsstrategin har drivits i projektform där en styrgrupp, ledd av stadsbyggnadsdirektören och med representanter från flera förvaltningar och Stockholms Stadshus AB varit beslutande i det löpande arbetet.

En bred dialog har förts med berörda förvaltningar i staden om deras syn på förändrade planeringsförutsättningar, översiktsplanens aktualitet och behov av ytterligare insatser inom översiktsplaneringen.

Olika delar av stadsutvecklingen belyses i tre rapporter som tagits fram inom ramen för planeringsstrategin. Det handlar om uppföljning av översiktsplanen, framtida bebyggelsepotential och livsvillkor. Tillsammans med dialogen med övriga förvaltningar har rapporterna legat till grund för de slutsatser som förs fram i planeringsstrategin. Rapporterna är bilagda planeringsstrategin.

Översiktsplanen blir verklighet – uppföljning av genomförandet 2019–2022 analyserar detaljplaneringen och stadens strategiska insatser. Analysen visar att stadens planering i huvudsak ligger i linje med översiktsplanen och att stadens förvaltningar och bolag genomför en stor mängd insatser som leder till att översiktsplanen förverkligas.

Inom vissa områden uppnås inte översiktsplanens målsättningar helt. Det handlar bland annat om vilken typ av bostäder som byggs och att ytterligare insatser krävs för fler arbetsplatser i fokusområden och i söderort. Analysen visar även att en tydligare prioritering och en ökad samordning mellan förvaltningarna ytterligare skulle bidra till att genomföra översiktsplanen.

Översiktsplanens bebyggelsepotential klargör att översiktsplanens inriktning rymmer de kvantitativa mål som finns för bostäder och arbetsplatser. Den mark som identifierats ska ses just som en potential och ytterligare utredningar, ekonomiska förutsättningar och politiska beslut krävs innan det är säkerställt att respektive ytor kan bebyggas. Potentialen justeras löpande utifrån ny kunskap vilket innebär att inriktningen kan ändras, ny potential tillkomma och annan inte längre anses vara möjlig. Nya sammanställningar likt denna rapport kommer att tas fram framöver.

Den totala bostadspotentialen bedöms uppgå till 194 000 bostäder. Det finns också potential för 157 900 arbetsplatser vilket bedöms motsvara efterfrågan på arbetsplatser fram till 2040. Översiktsplanens bebyggelsepotential utgår från ett samspel mellan det byggda och stadens gröna kvaliteter och att alla funktioner som behövs i en attraktiv stad växer i takt med bostadsbyggandet.

Återblick på Skillnadernas Stockholm visar hur de skilda livsvillkoren i stadens olika delar har utvecklats sedan Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm belyste frågorna 2015. Kommissionens arbete låg till grund för översiktsplanen och fick ett avtryck i exempelvis de strategiska sambanden.

Sammanfattningsvis har den sociala hållbarheten i Stockholms stad utvecklats positivt ur flera perspektiv det senaste decenniet. Men samtidigt består många av de skillnader i livsvillkor som konstaterades i Skillnadernas Stockholm 2015 och staden har fortsatta utmaningar med att minska dessa.

Planeringsstrategi för Stockholm

Planeringsstrategin fokuserar på de frågor där störst förändring skett av planeringsförutsättningarna sedan översiktsplanen antogs och där ytterligare insatser inom översiktsplaneringen behövs.

Översiktsplanens aktualitet

Översiktsplanen är aktuell och fungerar bra som vägledning för efterföljande planering. Trots stadens i grunden starka position står stadsutvecklingen inför stora utmaningar som bostadsbrist, segregation, trygghet och klimat både gällande anpassning och minskade utsläpp. Bedömningen är att översiktsplanen är en bra plattform för att ta oss an dessa samtidsfrågor.

Samtidigt är samhället i ständig förändring och flera planeringsförutsättningar har ändrats. Nya planeringsunderlag har tagits fram, riksintressen setts över, regionala underlag uppdaterats och en ny Regional utvecklingsplan är under framtagande. Delar av inriktningen av de lokala utvecklingsmöjligheterna i översiktsplanen bedöms inte längre vara möjliga att genomföra och till viss del skulle en annan inriktning vara önskvärd. Stadsutvecklingsprojekten Älvsjö och Bromma flygplats är i sin uppstart, något som bara översiktligt beskrivs i översiktsplanen. Befolkningsutvecklingen är avsevärt lägre än när översiktsplanen togs fram och marknadsförutsättningarna för att bygga bostäder är betydligt sämre idag.

Trots att översiktsplanens inriktning är aktuell och ger ett bra stöd för Stockholms utveckling är bedömningen att arbetet med en ny översiktsplan skulle behöva påbörjas inom en relativt snar framtid med tanke på de förändrade planeringsförutsättningarna och att det är ett omfattande arbete att ta fram en ny översiktsplan.

Översiktsplanens två fördjupningar

Översiktsplanen har två fördjupningar. Fördjupningen

Översiktsplan för Nationalstadsparken fungerar fortsatt bra som vägledning för såväl detaljplan som bygglov och är därmed aktuell.

Karolinska-Norra Station, Fördjupning av två översiktsplaner – Stockholmsdelen är till stora delar inaktuell. Den ger ingen betydande vägledning som inte översiktsplanen, detaljplaner, program eller andra dokument redan gör på ett bättre och mer aktuellt sätt. Bedömningen är därför att fördjupningen har tjänat ut sin roll som planeringsunderlag inom Stockholms stad och inte längre kan anses vara en aktuell.

Prioriterade frågor och insatser

Utifrån underlagsbilagorna och förvaltningarna och bolagens inspel har elva teman identifierats där planeringsförutsättningarna ändrats mest och/eller frågor som vuxit i dignitet sedan översiktsplanen antogs. Frågor där inga större förändringar skett och där arbetet löper på i linje med översiktsplanen lämnas därför utanför planeringsstrategin.

De teman som pekas ut är:

- Ökad komplexitet i stadsutvecklingen
- Sämre ekonomiska tider
- En vikande bostadsmarknad
- Ett näringsliv som skapar stadskvaliteter
- Fortsatt ojämlika livsvillkor
- Fler skyddade grönområden
- Växande krav på teknisk försörjning
- Klimatanpassning och minskade utsläpp
- En förändrad mobilitet
- Totalförsvaret i en osäker tid
- Snabb takt i digitaliseringen

Inom de elva temana beskrivs förändrade planeringsförutsättningar och dess betydelse för översiktsplanens aktualitet samt vilka ytterligare insatser som behöver göras inom temat. I och med beslut om planeringsstrategin ges stadens nämnder i uppdrag att arbeta med de insatser som pekas ut.

SLUT